

Heilige oorlog en martelaarschap in het Jodendom – bronteksten

I. OORLOG

1a. Babylonische Talmoed, tractaat Sanhedrin folio 99a

Rav zei: de wereld werd geschapen alleen vanwege David. Samuel zei: vanwege Mozes.

Rabbi Jochanan zei: vanwege de Messias, maar hoe zal de **MASHIACH** heten?

Het huis van R. **Shila** zegt: hij heet Shiloh, want er staat geschreven: *tot Shiloh komt*.

Het huis van R. **Yannai** zegt: hij heet Yinnon, want er staat geschreven *zijn naam is Yinnon*.

Het huis van R. **Chaninah** zegt: hij heet Chaninah, want er staat *ik zal u Chaninah niet geven*.

Anderen: hij heet **Menachem** ben Hizkiah.

[...]

Ulla zei: van mij mag de Messias komen, maar ik wens hem niet te zien!

1b. Moses Maimonides, *Mishne Tora*, *hilkhot melakhim* 11-12

Denk maar niet dat de Messias wonderen gaat verrichten, iets nieuws zal scheppen, de doden uit hun graven zal opwekken...Als er een koning opstaat uit het Huis van David die Tora studeert, zich aan de geboden houdt...en Israëel ervan overtuigt hetzelfde te doen...dan mogen we aannemen dat hij de Messias is. Als hij erin ook nog eens in slaagt de Tempel op locatie te herbouwen en de Joden in ballinschap te verzamelen, dan weten we het zeker...Maar denk niet dat er dan ook maar één natuurwet ongeldig wordt verklaard, of de schepping verandert – de wereld draait gewoon door.

2a. Hooglied 2:7, 3:5 en 8:4

Ik bezweer u, dochters van Jeruzalem, bij de gazellen of bij de hinden des velds: wekt de liefde niet op...voordat het haar behaagt.

2b. Babylonische Talmoed, tractaat Ketoebbot folio 111a

Wat was het doel van deze drie eden? God bezwoer Israëel:

dat het niet als een muur zal optrekken [naar het Heilige Land]

dat het niet zal rebelleren tegen de volkeren van de wereld

dat de heidenen Israëel niet al te zeer zullen onderdrukken

3a. Mishna Sota (de overspelige vrouw) VIII.7

Dit is van toepassing op een **vrijwillige oorlog**. Maar in een **geboden oorlog** moet iedereen naar het front, zelfs de bruidegom uit zijn bruidsvertrek en de bruid uit haar bruidsvertrek.^{Joël2:16}

Rabbi Judah zegt: nee, dit is van toepassing op een **geboden oorlog**. Maar in een **verplichte oorlog** moet iedereen naar het front.

3b. Babylonische Talmoed, tractaat Sanhedrin 16a

Mishnah: Men leidt mensen niet in een *milchemet resjoet*, behalve op bevel van een gerechtshof van 71 leden (= het Groot Sanhedrin).

Gemara: Abahu zei: de Schrift zegt: en hij zal staan voor de Priester Elazar, die voor het aangezicht van de Heer de Urim zal raadplegen. Volgens zijn woord gaan ze uit en keren ze terug, zowel hij als alle kinderen Israels met hem, inclusief de gehele verzameling. ‘Hij’ – dat slaat op de koning. ‘Alle kinderen Israels met hem’ – dat verwijst naar de priester die speciaal voor de oorlog is gezalfd. En ‘inclusief de gehele verzameling’ – dat is het Sanhedrin.

II. MARTELAARSCHAP

1. 2 Makkabeeën 7: ‘Hannah’ en haar zeven zonen

21 Bezield met edele gevoelens moedigde zij ieder van hen in hun moedertaal aan. Haar vrouwelijke gevoeligheid hardde ze met mannelijke moed en ze sprak tot hen: 22 ‘Ik weet niet hoe jullie in mijn schoot gevormd zijn; niet ik heb jullie de levensadem geschonken, niet ik heb de bestanddelen waaruit ieder van jullie bestaan tot een harmonisch geheel geordend, 23 maar de Schepper van de wereld: Hij bewerkt het ontstaan van de mens, zoals Hij van alles de oorsprong is. Hij zal jullie in zijn barmhartigheid de levensadem teruggeven, omdat jullie omwille van zijn leer jezelf nu niet sparen.’ [...]

39 Gegriefd door deze belediging en in woedende razernij, liet de koning de jongen nog wreder martelen dan de anderen. 40 Zo stierf ook hij met een rein geweten en in groot vertrouwen op de Heer. 41 Na haar zonen stierf ten slotte ook de moeder.

2. Meir van Rothenburg, Responsum, 13e eeuw

Anders dan niet-joden zijn joden niet onderworpen aan een heer, aan wie ze belasting betalen, zelfs al wonen ze niet op zijn grondgebied. De status van een jood is dus die van een vrije grondbezitter, die wel zijn land, maar niet zijn persoonlijke vrijheid kwijt is.

3. Babylonische Talmoed, tractaat Sanhedrin 74a

Rabbi Jochanan zei uit naam van Rabbi Shimon ben Yehotzadak: bij meerderheidsstem is besloten in de bovenkamers van het Huis van Nitza in Lod, dat men elke wet van Tora, wanneer men het bevel krijgt: 'overtreed opdat je niet wordt gedood', mag overtreden, met uitzondering van afgoderij, incest en moord. Mag er voor afgoderij geen uitzondering worden gemaakt? Nee, de Schrift leert: *Gij zult mijn heilige naam niet ontheiligen, opdat ik in het midden der kinderen Israels geheiligd worde* (Leviticus 22:32) = **kiddoesj ha-Sjem**.

4. De kroniek van Shlomo bar Shimshon: Rachel van Mainz (1096)

Who ever witnessed the like of this? Who ever heard of something like the deed of this righteous, pious woman, the young Mistress Rachel, daughter of R. Isaac b. R. Asher, wife of R. Judah. She said to her companions, "I have four children. Even on them have no mercy, lest these uncircumcised ones come and take them alive and they be maintained in their error. Sanctify the name of the holy God in them, too." One of her companions came and took the knife to slay her son, and when the children's mother saw the knife she burst into wild and bitter sobbing and she struck her face and her breast, saying, "O Lord, where is your steadfast love." The woman [Rachel] said to her companions in her misery: "Do not slay Isaac in front of his brother Aaron, so that he [Aaron] should not witness his brother's death and run away from us." The [other] woman took the lad, small and very pleasant as he was, and slaughtered him, and the mother stretched out her arms to receive their blood, and she received the blood in her sleeves instead of in the cultic chalice of blood. Upon seeing that his brother had been slain, the lad Aaron shouted, "My mother, do not slay me"; and he went and hid under a box. She still had two daughters, Bella and Madrona, stately and beautiful virgins, daughters of her husband R. Judah, and the girls took the knife and sharpened it so it would have no blemish. [Rachel] then extended their necks and sacrificed them to the Lord [...] When the righteous woman finished sacrificing her three children to their creator, she raised her voice and called out to her son, "Aaron, Aaron, where are you? I shall not have mercy nor spare you either." She pulled him by his leg out from under the box where he had hidden and sacrificed him to God the powerful and the exalted. She then placed them on her lap in her two arms, two on one side and two on the other, and they were writhing on her until the enemy took the room,

and they found her sitting and lamenting over them. They said to her, “Show us the treasure that you have in your arms.” When they saw the children and that they were slaughtered, they beat her and killed her along with them; her soul expired, and she died. Of her it is written in Scripture, “Mothers and babes were dashed to death together,” as was she along with her four children, just as the righteous woman died with her seven sons; and of them it is written in Scripture, “a happy mother of children.”

The father, well-built and handsome, screamed, crying and wailing, when he beheld the death of his four children. He went and threw himself on the sword in his own hand; his entrails came out, and he lay in the middle of the road, drenched in blood.

5. De kroniek van Shlomo bar Shimshon: Izaak Halevi van Keulen (1096)

Ze martelden hem hevig, en toen ze zijn lijden zagen, ontwijdden (= doopten) ze hem tegen zijn wil, daar hij bewusteloos was. Eenmaal bijgekomen, keerde hij drie dagen later terug [van Neuss] naar Keulen. Hij trad zijn huis binnen, wachtte een uur en liep vervolgens naar de Rijn, om zich in de rivier te verdrinken. Over hem en anderen als hij zegt de Schrift: Ik zal terugbrengen uit de diepten van de zee (Psalm 68:23).

6. Anoniem liturgisch gedicht n.a.v. de vervolgingen in 1096

Met vaste hand slachtte hij hem,

geheel volgens de voorschriften.

Het offer was goed.

Maar de opwekkende dauw viel op hem neer,

en hij stond op [uit de dood].

De vader greep hem, om hem een tweede keer te slachten.

Heilige Schrift, wees getuige van het feit:

De Heer riep Abraham een tweede maal uit de hemel (n.a.v. Genesis 22:15).